

Project fishflowform – nieuwsbrief november 2016 (nr. 3)

Goed nieuws!

In onze 2e nieuwsbrief van juli 2016 moesten wij helaas nog melden dat de planning van het gehele project een jaar moest worden opgeschoven als gevolg van vertraging in de aanleg van de vispassage.

In deze derde nieuwsbrief van onze Stichting Fishflowform kunnen we gelukkig beter nieuws te melden!

Logo stichting fishflowform (ontwerp: Paul van Dijk)

Vispassage locatie Molenheide gereed. De fishflowforms doen het uitstekend!

In de zomer van 2016 werden de fishflowform's (FFF) in een staalconstructiewerkplaats opgebouwd. Elk van de 10 FFF-elementen bestaat uit een U-vormige constructie, waarin twee - in de dwarsrichting verstelbare- schaaldelen zijn bevestigd. Alle onderdelen zijn vervaardigd van z.g. cortenstaal, een metaallegering die de FFF's bij gebruik een roestkleurig uiterlijk geeft, die geen onderhoud behoeft en bovendien niet schadelijk is voor het milieu.

FFF element in de werkplaats (foto: Paul van Dijk)

In september werd in opdracht van Waterschap De Dommel de vispassage Molenheide aangelegd en werden de 10 FFF-elementen geplaatst. Hiermee was de realisatie van de eerste FFF-vispassage in Nederland (en waarschijnlijk zelfs wereldwijd) een feit! Op deze plaats willen wij Waterschap De Dommel daarvoor hartelijk bedanken en complimenteren!

Op 21 september kon het water van de Buulder Aa voor het eerst door de vispassage worden geleid. Tot grote vreugde van allen die daarbij aanwezig waren, deden de fishflowforms direct waarvoor zij in het leven waren geroepen: het water in een prachtige ritmische lemniscaatbeweging brengen!

Onze verwachtingen ten aanzien van de doelstellingen die wij met de fishflowforms beogen:

- *het faciliteren van vismigratie*
- *het verbeteren van de kwaliteit van het doorstromende water*

zijn hoog gespannen.

Inmiddels zijn wij begonnen met het uitvoeren van een programma van monitoring en onderzoek dat er op is gericht om te bepalen of deze (en andere) doelstellingen in de praktijk behaald worden.

Ze doen het!! (foto: Peter Schukking)

Monitorings- en onderzoeksprogramma FFF-vispassage Molenheide

Feitelijk is de uitvoering van het onderzoeksprogramma al in 2015 begonnen. Voor zowel het chemische als het energetische onderzoek is in dat jaar de nul-situatie onderzocht en vastgelegd. Tevens is een beschrijving gemaakt van de landschappelijke- en belevingswaarde op dat moment van de omgeving van de vispassage.

A - Vispasseerbaarheid
B - Waterkwaliteit en fysische hoedanigheid
C - Energetisch onderzoek
D - Belevingswaarde
E - Hydrologie
F - Hydrodynamica
G - Algemene parameters

onderzoeksthema's

In het laatste kwartaal van 2016 vindt de verdere afregeling van de FFF-elementen plaats en is een begin gemaakt met hydrodynamisch onderzoek. Dat is erop gericht om het bijzondere stromingsgedrag binnen de FFF's vast te leggen bij verschillende afvoercondities en bij verschillende spleetopeningen tussen de twee schalen. Tevens wordt onderzocht of het mogelijk is om met minder FFF's te volstaan door het vergroten van het verval per FFF.

Aangezien het vistrekseizoen van 2016 al voorbij is, zijn de diverse effectonderzoeken aan de FFF-vispassage naar 2017 verschoven.

Deze onderzoeken zijn erop gericht om te bepalen welke effect de FFF-vispassage heeft op de ecologie (met name de vismigratie) en de chemische en fysische kwaliteit van het beekwater. Dit onderzoek wordt in nauwe samenwerking met het waterschap de Dommel gedaan. Daarnaast zal worden bepaald of de FFF's effect hebben op de energetische kwaliteit (o.a. door bepaling van de Boviswaarden van het water).

In samenwerking met het Waterschap zal een nauwkeurige hydrologische monitoring van de Buulder Aa worden uitgevoerd.

Tenslotte zal worden beschreven wat er in landschappelijke zin en qua belevingswaarde is veranderd als gevolg van de aanleg van de FFF-vispassage.

De verwachting is dat in 2017 tevens (een groot gedeelte van) de rapportage kan worden afgerond.

Feestelijke FFF-bijeenkomst

Aanvankelijk was het onze bedoeling om bij gelegenheid van de ingebruikstelling onze achterban bestaande uit een drietal institutionele mede-financiers, een crowdfunding groep en een aantal mede-ontwikkelaars/onderzoekers en overige belangstellenden uit te nodigen hierbij aanwezig te zijn. Door gebrek aan voorbereidingstijd in de laatste bouwfase bleek dat helaas niet mogelijk. Als alternatief willen wij nu in het voorjaar van 2017 een feestelijke FFF-bijeenkomst organiseren. Daarover later meer.

Verkenning tweede onderzoekslocatie op landgoed het Lankheet

Zoals wij eerder al berichtten wil de beheerder van het in Twente gelegen landgoed het Lankheet gezamenlijk met ons onderzoeken of op het landgoed een tweede fishflowform-experiment kan worden uitgevoerd. Deze optie zou in meerdere opzichten een waardevolle aanvulling zijn op het onderzoek in Noord Brabant, onder meer omdat het hier om aanzienlijke grotere beekafvoeren gaat in een belangrijke (landsgrensoverschrijdende) vistrekroute.

In september jl. zijn op het landgoed de bootpasseerbare vistrappen in gebruik genomen.

Gereconstrueerde historische haalsluizen naast de vistrappen maken weer iets van een vergeten

scheepvaarthistorie op de hoge zandgronden ervaarbaar. Er vaart in het zomerseizoen een historische platbodem, een zogenaamde 'Buurser pot'. Deze vervoerde uiteenlopende vracht van Duitsland naar Deventer over de Buurserbeek/Schipbeek.

Een van deze sluizen kan van oktober tot begin mei, ingericht gaan worden als experimentele fishflowform. Het betreft een samenwerking tussen het landgoed en waterschap Rijn en IJssel. Het vismigratieseizoen kan zo gevolgd worden via reguliere vistrappen en deze innovatieve variant. Komende maanden wordt gekeken hoe de ervaringen in het Brabantse technisch vertaald kunnen worden naar deze in te richten opstelling op het Lankheet.

Tenslotte

Als initiatiefnemers van het fishflowformproject willen wij - samen met alle betrokkenen - het project tot een succesvol einde te brengen.

Middels onze website www.fishflowform.nl blijven wij de recente informatie over relevante ontwikkelingen binnen het project verschaffen. Mocht deze nieuwsbrief aanleiding zijn voor het stellen van vragen en/of het doen van suggesties, dan kunnen deze worden gericht aan info@fishflowform.nl of 06 – 1032 6422.

Met een vriendelijke groet,

Stichting Fishflowform

Bart Wesseling, voorzitter

Hans van Sluis, secretaris

Peter Schukking, penningmeester